

Issued
three times a week.
Tuesday, Thursday,
Saturday.

GLASILLO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 6.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 13. JANUARIA — SATURDAY, JANUARY, 13, 1923.

LETO (VOL.) IX.

FRANCOZI PROGLASIJO OBSEDENO STANJE V ESSENNU.

Okupacija se razširi še za kakih dvajset milij naprej. — Nemška vlada odpoklicala svojega poslanika iz Pariza. — Delavstvo grozi z generalno stavko.

London, 12. jan. — Reuterjeva agentura iz Essena poroča, da so Francozi proglašili obseđeno stanje v mestu Essenju. Vsi shodi občinstva, bodisi po dvojnah ali na prostem so strogo prepovedani od francoskega generalnega štaba, ki je danes dal naložiti letake v nemškem jeziku po celem mestu.

Pariz, 12. jan. — Poincare je danes šel pred poslansko zborovnikom, kjer je obrazložil vladne načrte glede francoske invazije v nemško industrijsko okrožje. Na nemško ugovarjanje, da bodo Francozi manj dobili z okupacijo, kakor pa bi tako, je Poincare odgovoril, da je sedaj od Nemcev odvisno, da počažejo voljo za sodelovanje, ako jo ne bodo, se bo okupacija, takoj razširilo za nekaj 10 milij naprej v Nemčijo do mesta Bochum, šli bomo naprej, magari do Berlina. Mi si bomo odškodno sami poiskali, ako jo nočejo Nemci nam prostovoljno. Tako izjavila Poincare.

Amsterdam, 12. jan. — Iz vetrodostnih poročil se sliši, da se nemški rudarji na tihomosti pridržajo na generalno stavko. V pondeljek misijo vsi korporativno zapustiti rudnike, v katerih so zaposleni.

Berolin, 12. jan. — Nemški državni kancelar, Cuno je včeraj brzojavno pozval nemškega poslanika iz Pariza, da naj ne mudoma zapusti svoje mesto in pride domov. Francoska vlada, ie vsled te odredbe nemškega kancelaria prepričana, da znajmo nastati resni konflikti v Nemčiji. Tudi Nemci sami izjavljajo, da bodo pričeli s pasivnim odporom proti francozom, ki so udrli v razroženo deželo. S tem pravijo nemški državniki, da je Francija, ne da bi dala Nemčiji časa za zasišanje o njenih možnostih za odplačevanje reparacijske odškodnine prelomila in oskrnila versaillesko mirovno pogodbino.

Francozi pa zopet od svoje strani dokazujojo, da je njih nastop opravičen in na mestu in pravijo, da ne bodo očenjali naprej, dokler se Nemčija ne uklone reparacijski pogodbi, katere je podpisala.

London, 12. jan. — Za slučaj, da bi Nemčija pričela uradno organizirati pasivni odpor proti Francozom, jo primete na vzhodu Čehoslovaška in Poljska, katere obe imate na mejih pridržljivih več divizij vojske za takojšnjo akcijo, ako pride do vojnega konflikta med Nemčijo in Francijo.

Angliji se ta vročekrveni nastop Francije prav nič ne dopade. In znabiti, da ji bo to v kratkom času oficijelno dovedalo v obraz. Anglia je za zmerno politiko proti premaganjem, dočim je Francija vročekrvena, da ji temperatura zavre ob vsaki najmanjši krizi.

Pokrajina, katera je sedaj invadirana po Francozih je najboljše industrijska pokrajina v Nemčiji. Mesto Essen je šteje nekako 300 tisoč prebivalcev. V samih Krupppovih delavnicih je bilo zaposlenih v normalnem času nad 100 tisoč delavcev. Po rudnikih in drugod tudi par sto tisoč. Če se izvede generalno stavko, bodo nastale velike težkoce pri obratovanju, pa magari naj Francozi nastavijo najboljše svoje strokovnjake za obrat te industrije.

— ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO ZA EDINSTVO?

AMERIKA IN ZAPADNA INDIJA.

Washington, D. C., 12. jan. — Ameriški vojaški strategi že dalj časa svetujejo Združenim državam, da naj bi odkupile od Francije in Velike Britanije zapadno Indijsko otočje, ki se nahaja južnovzhodno od mehikanskega saliva in v bližini Panamskega prekopa. Velika Britanija in Francija ste že namignile, da bi zamenjale z Združenimi državami za svoj vojni dolg pod gotovimi pogoji zapadno Indijo. Toda v Washingtonu se zlasti ameriški pacifisti niso zavzemali za takojšnjo akcijo in so izjavljali čestokrat, da zapadna Indija za državne države ni nobene kosti, ampak nasprotno, da je potrebna, ki bi jo moral naša dežela civilizirati, zanašati tia kulturna na svoje lastne stroške, češ bi na drugi strani ne imela do ne nobene koristi. Tako ameriški pacifisti, ki so imeli pred očmi samo mir.

Niso pa takega mnenja naši mornariški in vojaški strategi, ki so pričeli sedaj uvidevati, da zadnja Washingtonska konferenca nič drugega kakor navadni "scrap of paper," ki bo v dogledem času izgubil vsako vrednost v očeh zaveznikov in vseh "prijažnih" sosedov Združenih držav. Ti vidijo, kako zavezni razveljavljajo svoje potrebe dan za dan, in da im faktično ni za vrieti ničesar, kar človek sam ne drži v svoji roki. Otdot se je poročila v glavnih ameriških vojaških strategov tudi misel, da naj Amerika, kar se tiče nene lastne obrambe ubere svojo pot, in sicer na način, ki bo za njo varen in koristen. Iz tega vzroka so pričeli agitirati med vsem vplivnejšimi vladnimi krogovi, da naj se priklopi Združenim državam prej ko mogoče zapadno indijsko otočje, ki je v bližini Panamskega prekopa in takoreč stražniška postaja pred vratoma terja velevažnega prekopa za Združene države.

V tem duhu je nastopil predvčerajšnji v senatu senator Reed in je v več urnem predavanju o koristih za Združene države, ako odkupijo zapadno indijsko otočje dokazal, kako vitalne potrebe je to otočje za obrambo Združenih držav, zlasti Panamskega prekopa, ki je drugače odprt vsaki čas za napad sovražnemu bojnemu broduvju iz atlantske strani. Povdrial je, kako vitalne potrebe je to za trgovino naše dežele, ki je lahko v času sovražnosti na mah suspendirana v Panamskem prekopu, ako naš napade sovražniki od obeh strani.

Iz pojasnjene razlogov je pričakovati, da se bodo Združene države pričele zanimati za odkupitev zapadnega indijskega otočja, katere so za obrambeni namen naše dežele v resnicu velikanska vitalna potreba, ker edino od naše obrambe je odvisna naša vzorna ameriška svoboda.

AMERIŠKE JEKLARNE PREOBLOŽNE Z NAROČILI.

New York, 12. jan. — Glasom izjav jelekarskih magnatov na tukaišnem sestanku, so jelekarske družbe preobložene z vsakovrstnimi naročili. Izjavljajo, da letošnja naročila presegajo za več sto tisoč ton naročil, lanskaj naročila. Vse to kaže, da industrija v Združenih državah raste in da prihajajo v deželo boljši časi.

ANGLIJA IZPOSLOVALA DA GRŠKI PATRIJARH OSTANE V CARIGRADU.

Lausanne, 12. jan. — Britski delegaciji se je danes po teškem prizadevanju vendar posrečilo izposlovati od Turčije dovolje-

ZA ODSTRANITEV OTROŠKEGA DELA.

Washington, D. C. 12. jan. — Dasi je država že mnogo storila za varstvo mladoletnih otrok, da se jih ne zaposlijo pred gotovo starostjo po tovarnah in drugih industrijah, vladajo klubtemu še zelo gnilo razmere v tem oziru v Združenih državah. Te dni so imeli v Washingtonu posebni sestanki zastopniki vseh organizacij, ki reprezentirajo nad 70 odstotkov ameriškega prebivalstva. Na tem sestanku so bili zastopani častno tudi katoličani po svojem Katoliškem narodnem svetu iz Washingtona.

Tako zedinjeni skupaj so ti zastopniki vred z Ameriško Delavsko Federacijo protestirali in obenem apelirali na postavodajni oddelek Združenih držav, da se naj upostavi posebne reformačne zakone, ki bodo ščitile mladoletne otroke pred uničevalnim in za mlada zdravje škodljivim otroškim delom.

Miss Abbot, ki je bila od delavskoga departmanta določena pri ljudskem štetju 1920, da se stvari statistiki glede zaposljevanja delavstva v naših industrijah je izjavila, da je približno do 378 tisoč mladoletnih otrok v starosti od 10 do 13 let zaposlenih po raznih tovarnah in industrijah Združenih držav. Številke so visoke in govorijo dovoli jasno, kako razmere vladajo v tem oziru na naši deželi. Za to je pa skrajna potreba, da so merodajni krogi stopili na noge in pričeli z resnim razmotrovanjem glede reformiranja tega vprašanja.

Zlasti vladajo temne razmere v tem oziru v Novi Angliji. Istotako na jugu zaposljujejo poliedelci nedorastle otroke in ih nameščajo na mesta, ki so za odrastle delavce. Naiveč mladine je zaposljene po tekstilnicah, kjer gledajo lastniki na veliko producijo in na majhne stroške.

Delo samo, dasi je tudi škodljivo, vendar vsa še niso tako hudo strupena mladim letam. Strupeno pa je za telesni razvoj mladine slab zaduhli zrak, češ uren delo in skrb pri delu in se druge take stvari po naših industrijah. Vse to ovira telesni in zdravstveni razvoj dečkov in deklek, da zgledajo v najlepši cvetoči mladi dobi okoli 20 let, kakor bi bili že pri 40 letih. Ostanejo slabici, bledi in njih združevanje je rahlo. S tem se na ruši fizična krepost naroda in država je dolžna, da to zbrani s svojimi zakoni.

Upati je, da podvzeti koraki, ki so jih podvzete zdržane organizacije v ta namen, ne bodo ostale brez vspela, ampak, da se bodo merodajni krogi, katerih dolžnosti je in ki so poklicani zato, da reformirajo te slabe razmere, da bodo storili svojo dolžnost v zaščito ameriške nedorastle mladine, ki se jo skušajo brezvestnih kapitalistih izkorisciati v profitarske nemene.

KANADSKE OBLASTI SE NOČEO BAVITI S SUHAŠKO POSTAVO ZDR. DRŽ.

Windsor, Ont. 12. jan. — Glasom izjav jelekarskih magnatov na tukaišnem sestanku, so jelekarske družbe preobložene z vsakovrstnimi naročili. Izjavljajo, da letošnja naročila presegajo za več sto tisoč ton naročil, lanskaj naročila. Vse to kaže, da industrija v Združenih državah raste in da prihajajo v deželo boljši časi.

ANGLIJA IZPOSLOVALA DA GRŠKI PATRIJARH OSTANE V CARIGRADU.

New York, 12. jan. — Britski delegaciji se je danes po teškem prizadevanju vendar posrečilo izposlovati od Turčije dovolje-

KRATKE NOVICE

Nemški kancelar Cuno je sinoč obvestil zavezniško vojno komisijo v Berolini, ki pazi na nemško militaristično gibanje, da jim odslej naprej ne more iamiciti varnosti, odkar so Francozi udrli v Porenju.

Litvinske čete povečini sami civilisti, so včeraj zasedli v vzhodni Prusiji Memel okraj, ki je bil doslej pod nadzorstvom lige narodov. Litvinci zahtevajo ta okraj odločno za se.

Angležki diplomatični predstojniki spopad med Francozi in Nemci v Ruru. Anglia se ne bo vmešavala v spopad, až se za-

V Essenu je sinoč delavstvo demonstriralo po gotovih krajih. Nemška policija je občinstvo napadli par cerkev, na vpadu so zakurili in znesli na gramočno svete podobe iz cerkve in se žgali. Vernikom je bilo to peklensko početje preveč in jim je zavrela kri. Naskočili so nahujskane tolpe in pričeli se je poboj. Višji komisari so imeli skrivajo pripravljeni policijo in vojaštvo, s katero so hitro razstavili občinstvo z nasajenimi bionetami. Razgrajevci, ki so napadli cerkev in službe božje, pa niso razpršili. Iz tega je jasno, kot beli dan, da se je pričel širiti protiverski čut v mladini pod pokroviteljstvom boljševikov samih.

Zadnji znani Bryan vodja ameriških suhačev baje sestavlja posebno resolucijo, v kateri bo navedel vlastni praktične metode za vpostavitev sto-procentnehibicije v Združenih Državah. Da bi ga koklia brenila! Vspomnimo, da je včeraj v Združenih Državah. Da bi ga koklia brenila! Vspomnimo, da je včeraj v Združenih Državah. Da bi ga koklia brenila!

V Kanado bo dovoljeno v tekočem letu se priseliti 25 tisoč Angležem podanikom iz Evrope, tako naznana kanadska naselejnika komisija.

Načelnik Marquettse ligi Rev. William Quinn, ki je vodil več let versko in organizatorično gibanje te organizacije v New Yorku, je imenovan od višjih cerkevnih dostojačev v New Yorku, ki so imenovani za generalnega tainika družbe za versko propagando v Ameriki.

V Columbusu, kapitolu države Ohio je bil včeraj inauguiran in zaprisezen po državnih redpisih novo izvoljeni guverner A. V. Donahue.

V mestu South Bend, Ind. so odstranili iz mestnih uradov in vseh služb vse osebe, ki so pripadale k Klukluksklanom. Tako je potreba povsod tudi po drugih mestih, da se bo vroča temperatura klanov kmalu ohladi.

Roparijem Denverske državne zakladnice iz katere so odnesli nad \$200,000.00 so prišli na sled. Agentura znane Burns detektivske zveze javlja, da bodo roparij v prihodnjih 24 urah pod kličem.

V Denverju, Colo. se je včeraj vršilo slovesno ustoličenje na novoizvoljenem guvernerju William E. Smithu, ki je šločen zagovornik demokratov.

V Davenportu, Ia. je umrl tamošnji dolgoletni brodar John Hampton, ki je brodaril po reki Mississippi nad 20 let.

Unijski tesari v mestu Davenportu, Ia. zahtevajo povisite plače 12c. na uro. Ako se jih zahteve ne ugodе tekom enega tedna, bodo odložili delo.

V Minneapolisu, Minn. so našli v tamošnjem Lincoln hotelu mrtvo nepoznano ženo, ki jo je zadušil dim.

V Youngstownu, Ohio je počesar uničil v srcu mestu najmoderneši hotel po imenu Salow. Povzročena škoda se ceni nad \$200,000.00.

V Kewanee, Ill. so se letos pojavili volkovi v precej velikem številu. Tamošnji farmarji so vprzorili pogon na volkov in v tem času v skupini 31. Volkovi so farmarjem po okolici povzročili precej škode.

BOLJEVIKI SNUJEJO JUGOSLOVANSKE NOVICE PROTIVERSKI FAŠIZM V RUSIJI.

Moskva, 12. jan. — Iz verodostojnih virov prihajajo poročila, da so pričeli višji ruski boljševiški komisari negovati in širiti neki posebni protiverski čut, med šolsko mladino, zlasti med mladimi dijaki, ki so se po šolah nabrali zadnje leta komunističnega in protiverskega duha.

Litvinske čete povečini sami civilisti, so včeraj zasedli v vzhodni Prusiji Memel okraj, ki je bil doslej pod nadzorstvom lige narodov. Litvinci zahtevajo ta okraj odločno za se.

Angležki diplomatični predstojniki spopad med Francozi in Nemci v Ruru. Anglia se ne bo vmešavala v spopad, až se za-

Proti katoličanom. Boj sedaj vlade proti katoličanom se kaže celo v duhovskih plačah. Nebroj duhovnikov in škofov živi v najsiročajnejših razmerah, ker hoče vlada katoličane dušno izstradati. Čim slabše bodo duhovniki plači — tako računa vlada — tem manj jih bo, ki bi se odločili za poklic in uspešnejšega boja proti katoličanom, kakor če jim vzame duhovnika, službo božjo in pridige. Tako je finančni minister predlagal finančnemu odboru, naj se pravoslavnim škofov plačuje vsak dan 100 — 150 Din. doklade, katoliškim pa nič. Vsled odločnega protesta naših poslancev je ta predlog propadel.

Poslanci Banič v Škuli sta vprašala finančnega ministra, zakaj se duhovnikom ne izplačajo doklade, ki so jih bile prisne že za avgust. Minister je odgovoril, da nima denarja in da čaka, kaj bo sklenila konference pravoslavnih duhovnikov. Tako bodo menda pravoslavni državljanji — kakor v politiki in gospodarstvu — tudi v verskem oziru metalni drobtinici katoliškim državljanom. Minister nima denarja, za stradajoče katolične duhovnike, za sokole pa ima dovolj milijonov, da popivajo in nrenelečno cele noči, za belgrajsko žlaho je dovolj milijonov, s katerimi polni svoje žepne na račun naših kmetov in delavcev.

Iz naše države izgnan je v Italijo pristojni France Medved iz Godoviča, ker je bil obsojen zaradi hudodelstva goljufije.

EDINOST

(UNITY.)

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo

Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
HUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Dopise in novice objavljamo brezplačno. Na dopise in poročila brez podpisa se ne oziramo. Rokopisov ne vračamo.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtkovo številko do 12. ure ure dopoldne v tork in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Rev. Anton Sojar.

Zopet se je odpril grob med ameriškimi Slovenci in legel je k večnemu počitku slovenski duhovnik, Rev. Anton Sojar, zasejni župnik slovenske župnije Matere Božje v Pittsburghu, Pa., ki je nadomestoval obolelega tamkajšnjega župnika Rev. Johna C. Mertelna.

Vest o njegovi smrti je prišla nepričakovano, ker se ni slišalo, da bi bil kaj bolan. Baje so ga v soboto popoldne odpeljali v bolnišnico, kjer je v pondeljek potem umrl.

Rojen je bil v Spodnji Šiški nad Ljubljano, kjer je bil njen oče cerkovnik pri cerkvi sv. Jerneja. Gimnazijo in prve tri letnike bogoslovja je skončal v Ljubljani. V Ameriko je prišel s č. g. Solncem 1. 1903. Tu je najprej končal svoje bogoslovke študije v St. Paul, Minn v semenišču Sv. Pavla. Tu je bil predsednik društva slov. bogoslovcev "Baraga." V mašniku je bil posvečen v Chicago 1. 1904. Prva njegova služba je bila v Jolietu pri cerkvi Sv. Jožefa, kjer je bil kapelan pri rajnku Rev. Šuštaršiču. L. 1905 je bil pa imenovan za župnika slovenske župnije Sv. Štefana v Chicago kot naslednik Rev. J. Krasovica, ki je bil premeščen k sv. Juriju v So. Chicago.

Tu v Chicagi se je z navdušenjem lotil dela med svojimi rojaki. Župnija je bila takrat še zelo majhna. Cerkev je bila samo pritličje, katero je sezidal Rev. Krašovec.

Rev. Sojar je nastopil z mladeničkim navdušenjem in z vso gorenostjo in kmalu zelo povzdignil župnijo. Že 1. 1908. je dozidal celo cerkev.

Zupnišče je imel prvotno zelo majhno in slabo, da je bila sramota za tako župnijo. Zato se je leta 1917. lotil zidave sedajnjega zupnišča in ga tudi dozidal in skoraj vse tudi plačal.

Rev. Sojar je bil eden izmed najbolj zmožnih, najinteligentnejših slovenskih duhovnikov v Ameriki. Pred leti je krepko nastopil tudi proti slov. socialistom in njih zmotam. Prisilil je urednika Glas Svobode sodniškim potom, da je obljudil poboljšanje, katerega pa seveda ni držal.

Leta 1918. decembra meseca je zbolel in sedanji nadškof je izročil župnijo slovenskim franciškanom. Ko se je pozdravil bil je nekaj časa kapelan v bolnišnici v Chicago Heights. Od tam je bil začasno poslan v So. Chicago k Sv. Juriju, kjer je bil nekako pol drugo leto. Od tam se je šel zdraviti v bolnišnico Bratov Sy. Aleša v Oshkosh, Wis. Od tu je sprejet v Milwaukee za nekaj časa hrvatsko župnijo, od koder je potem odšel v Pittsburgh, nadomestovat Rev. J. Mertelna, ki je odšel v staro domovino iskat si zdravja. In tu ga je našla smrt.

Naj v miru počiva!

Manevriranje premogarskih profitarjev.

V zadnji številki smo poročali, da je kongresnik John J. Rogers iz Massachusetts nastopil v kongresu in obdolžil operatrorje antracitnega premoga, da ga isti izvajajo v Kanado in tamkaj prodajajo od \$2.00 do \$7.00 tono ceneje, kakor ga prodajajo v Zedinjenih državah. Poglejmo to novico nekoliko obliže, ali ni nekaj tajnega v ozadju, neka čudna politika antracitnih operatorjev? Poglejmo pravimo.

Kanada sama in njeni kupovalci niso krivi, da je tako. V Kanadi baje silno primanjkuje premoga zlasti antracitnega, ta trdega. Vsak kos premoga kupijo, ki ga morejo dobiti kje na trgu. Ti niso krivi. Ampak krivda leži nekje drugje, leži na vesti premogarskih industrijalcev v Združenih državah.

Ako je resnično, kar trdi kongresnik Rogers, ni to nič drugega, kakor neko tajno pripravljanje za bodočo spomlad operatorjev. V drugih besedah povedano, to je manevriranje ameriških kapitalistov proti delavstvu zlasti premogarjev, ki se bodo morali zopet pognati za svoje pravice prihodnjo spomlad, kakor kažejo znamenja, ki se pojavljajo pred nami. Operatorji in določna delavska komisija, ki bi imela rešiti vse probleme, ki se tičejo premogarjev in operatorjev nekje spi in ne pokaže od sebe najmanjše fige za pospešitev zadovoljive rešitve tega kočljivega vprašanja, ki je velikanske koristi za vso javnost in blagobit Združenih Držav. Operatorji, ki imajo svoje tajne načrte že izdelane za naprej, nalača stvar zavlačujejo, in povrhu vsega se hite izvajati premog v Kanado in ga tam rajši prodajajo v zgubo, smo, da bodo s tem pripravili za nastopno leto ugoden teren premagarskemu trgu, da bodo na tem trgu lahko zahtevali poljubne cene za premog. Kar zgubijo sedaj pri premogu, ki ga izvajajo v Kanado bodo česetkrat pridobili nazaj z visokimi cenami, ki jih bodo nastavili premogu doma v Združenih državah. Tako je in nič drugače! Ptice je treba poznati po perju.

Posledica vsega tega bo, da bo letošnje leto 1923. zopet polno delavskih in industrijskih kriz, polno nepotrebnih preprirov, polno stavk. Nazačnje se bo zopet dolžilo ubogo delavstvo, da je krivo vsega, da je krivo stavk, slabih razmer itd.

Nobena živa duša pa ne pogleda sedaj pod roke premogarskim baronom, ki delajo načrte za te krize in slabe čase, z namenom, da se bodo na podlagi tega okoristili in napolnili svoje žepne z dobičkom, ki ga bodo skovali na račun revnejšega sloja, ubogega delavstva. Žalostno je, da je tako. A vendar je tako!

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.**Narodnjaštvo in narodnost.**

I. M. Trunk:

(Dalje).

Jugoslavija ni mogla izpremeniti gospodarskih razmer. Nekateri pravijo, da so klub vojne povoljne, drugi trdijo, da so obupne. Gotovo so bile pred vojno v Avstriji morda boljše, pa poglejte, kakšne so zdaj. Vprašajte Koroške kmete, katere je zazela sreča (!), da so morali ostati Avstriji! Veleposest ostane tudi še v Jugoslaviji in v nemških rokah, a ves narodno-politični vpliv, ki je trajal nad tisoč leti, je z narodno državo odvzet. Nemec na gradu ne bo nikoli več vladal nad slovenskim kmetom, in raznim nemškim upravnikom in uradnikom je na več padel iz rok nemški bič. Politično bodo morda še vplivali, narodno ne več. Pa Jugoslavija ni prinesla ničesar, ker ni prinesla gospodarskega raja! Tudi republika bi ga ne mogla, še manj kaka morda res potrebuje avtonomija. Kmet-farmer toži tudi v Ameriki, in trdo se bo boril, naj bo kjer koli. Poleg trebuha ima pa človek vendar še dušo in srce. V narodni državi se kmet narodno politično ne more več zastrupljati.

Še večjega pomena so mesta. Nemška gnezda so izginila ali bodo v kratkem kakor kafra. Ne gre v par letih, kar je Nemec skrbno zidal skoz stoletja, se ne podere s prvim naškom. Trditi pa moram z vso gotovostjo: Ako ostane Jugoslavija slovenska, magari celo srbska država, ne bo nikoli nemškega moštva do Adrije, dasi se mu je posrečilo postaviti začnjo "kozo" celo na Karavanke. Od Karavank naprej pride le, ako Slovence onstran Karavank zapusti politična razsodnost. Izgubili smo Goriško, Koroško, skoro pol milijona ljudi. Za vsako dušo je škoda, ker nas itak ni veliko; a trdim, da smo pridobil, ker Nemec je v Sloveniji konec in za obstanek teh Slovencov, ki so v Jugoslaviji, ni več nobene nevarnosti. Počakajte malo. Če noč ne gre. Videli boste, kako se bo slovenska duša razvila, ker zdaj ima narod kmeta brez nevarnosti, delavca brez nemškotarije, mesta (vsaj pologoma) brez nemških petelinov, sicer še veleposestva z nemškimi grofi, a brez vpliva, pologoma dobi v svoje roke vso trgovino, sčasoma tudi vso obrt, v rokah ima že železnice, vse učiteljstvo, vse uradniške, in še nekaj, na kar ne smemo pozabiti, narod ima tudi svojo, vi pravite, srbsko vojsko.

Tudi v vojski moram še izpregovoriti, ker je to v Jugoslaviji zelo občutljiva točka. Militarizem! Zanimiv dogodek iz časa Koroškega glasovanja naj navedem. Kmet Korenjak pod Macnom nad Borovljami je dolgo omahoval sem in tja. Končno nam je zatrdil, da bo z nami za Jugoslavijo. Pa ni bil, ga tudi nismo štel. A toliko pošten je še bil, da se je prišel k meni opravičiti. "Hospudi" je rekel, "nisem mogel." "Kako da ne?" ga vprašam. Pohledal sem na tri sine in požinjal (pomislil), kako bodo revezni morali v Jugoslaviji iti v vojakom. Smili so se mi in nisem mogel. Da v Nemški Avstriji vsak vojak stane letno 17 milijonov kron, in se bodo morali on in sinovi za te vojake žuliti, nato seye ni nič požinjal. Militarizem. In Jugoslavija je strašno militaristična. A ne pišem o militarizmu kot takem. Ali stara Avstrija ni imela militarizma? Tu smo. Pa kakšnega! V čegavi službi je bil Avstrijski militarizem? V narodni? Kaj še. Prav naročje. Avstrijski militarizem je strašno gledal naše narodno telo. Mesto da bi bil vplival vzgojevalno, je vplival raznarodovalno, ker je bil popolnoma v službi nemških tendenc, česar mi ni treba naširoko čokazovati. Kdo je gonil Slovana na Slovana, brata na brata? Kdo nas je zastrupil, nas vse z malimi izjemami? Eni ne zvijate se, nič ne pomaga, da se je pisalo "Srbe na vrbe," drugi ne predbacivajte tega. Eni in drugi ste bili, ali smo bili pod bijem nemškega militarizma. Oficirje, ki so si mogli ohraniti še nekaj narodnega čuta, naštejemo lahko na prstih ene roke. Vojaki so bili Slovenci dobrí "železni," a od vojakov, kjer so jih ponajveč pitali z "windische Hunde," so se vračali najmanj naročno hladni. Ko je prišel polom, smo bili docela brez vojaščine. Lahko trdim, da je imel narod od vojaščine v stari Avstriji le škodo.

Militarizem! Zanimiv dogodek iz časa Koroškega glasovanja naj navedem. Kmet Korenjak pod Macnom nad Borovljami je dolgo omahoval sem in tja. Končno nam je zatrdil, da bo z nami za Jugoslavijo. Pa ni bil, ga tudi nismo štel. A toliko pošten je še bil, da se je prišel k meni opravičiti. "Hospudi" je rekel, "nisem mogel." "Kako da ne?" ga vprašam. Pohledal sem na tri sine in požinjal (pomislil), kako bodo revezni morali v Jugoslaviji iti v vojakom. Smili so se mi in nisem mogel. Da v Nemški Avstriji vsak vojak stane letno 17 milijonov kron, in se bodo morali on in sinovi za te vojake žuliti, nato seye ni nič požinjal. Militarizem. In Jugoslavija je strašno militaristična. A ne pišem o militarizmu kot takem. Ali stara Avstrija ni imela militarizma? Tu smo. Pa kakšnega! V čegavi službi je bil Avstrijski militarizem? V narodni? Kaj še. Prav naročje. Avstrijski militarizem je strašno gledal naše narodno telo. Mesto da bi bil vplival vzgojevalno, je vplival raznarodovalno, ker je bil popolnoma v službi nemških tendenc, česar mi ni treba naširoko čokazovati. Kdo je zastrupil, nas vse z malimi izjemami? Eni ne zvijate se, nič ne pomaga, da se je pisalo "Srbe na vrbe," drugi ne predbacivajte tega. Eni in drugi ste bili, ali smo bili pod bijem nemškega militarizma. Oficirje, ki so si mogli ohraniti še nekaj narodnega čuta, naštejemo lahko na prstih ene roke. Vojaki so bili Slovenci dobrí "železni," a od vojakov, kjer so jih ponajveč pitali z "windische Hunde," so se vračali najmanj naročno hladni. Ko je prišel polom, smo bili docela brez vojaščine. Lahko trdim, da je imel narod od vojaščine v stari Avstriji le škodo.

Kako je zdaj? Jugoslavija je strašno militaristična, torej nalaže narodu hudo breme. Pa ji vzamete militarizem, in jutri gre Jugoslavija v franže; potem ste Slovenci pojutršnjem prosti vojaščine pod — Lahi in Nemci in Mažari. Hočete? Pripoznam pa in obžalujem, da je ravno vojaščvo preveč "posrbljeno," in so razmere res balkanske, pa menda ne bo vedno tako ostalo. Vsekak pa vsaj narodno Slovenci ne trpijo več toliko škode, kakor prej pod izključno nemškim vojaškim jarmom. Srbi bodo nas nekoli morda "posrbili," a ne ponemčili. Ako se Slovenci njočejo odreči za vselej Goriški in Koroški, bodo morali pač nositi srbski militarizem, kakor so prej brez godnjanja nosili nemški, zcaj za osvobodenje brata, prej za njegovo smrt!

Vsekako moremo že zdaj opravičeno trdit, da ima narod tudi svoje vojaščvo, kakršnega prej še nikoli ni imel, ker je bil vedno pod tujcem, tujec pa Srb ni.

V presojanju novih razmer v Jugoslaviji in v novih slovenskih državah, ker tudi na te pridem, pa ne smemo iti preko enega zelo važnega činitelja, ki se rad pušča v nemar, ob strani, se ne upošteva, ker je navidezno skrit in ne kriči na zunaj. Človek rad sodi po zunanjosti. Amerika je bogata, torej je v Ameriki dobro. Jugoslavija je revna, dinar pada, torej je v Jugoslaviji strašno slabo. Tako sodimo. Pa ne vsak Amerikanec, da v Ameriki ni vse dobro, in kdor ni zloben ali zaslepljen, mora priznati, da tudi v Jugoslaviji ni vse slabo. Da prav presočimo nove razmere, se je treba ozirati ne samo na dinar in militarizem in balkanizem, pogledati moramo tudi v ljudsko dušo, v psihi, dušo, naziranje mas. Vsak politik mora upoštevati tega važnega činitelja, in vspeh mu je zajamčen le, če ni kolikor razume uplivati na psihi mas. Naš nepozabni dr. Krek je bil dober psiholog, dušeslovec, večkrat je govoril o psihi mas, a znal to psihi tuči tolmačiti, zato njegovi uspehi.

Kakšna je bila ljudska duša v stari Avstriji med Slovenci? Ali je bila še slovenska? Ne dvomim, da mestoma še, morda celo prav močna, a vobče smo bili, kakor se zdaj izražamo, nemško orientirani.

Glede Koroške in Štajerske ni dvoma. Lahko sodim iz lastne duše. Kot cijaki smo se navduševali za narodne uzore, a se sramovali med seboj govoriti slovenski! V Beljaku smo imeli slovensko "omizje." Z narodno čutečimi uradniki smo napravljali izlete v slovensko okolico.

(Dalje sledi.)

Joseph O. Rom.

I. P.

IZ NEODREŠENE DOMO-VINE.

lan v Dornbergu, postal stolni vikar v Gorici in katehet na moškem učiteljišču ter je zastopal cerkev v okrajnem šolskem svetu. Ostalo njegovo delo smo že gori omenili. Bog mu bodi za vse obilen plačnik!

Nečloveška politika. Fašistovski režim se je spozabil tako da leč da je svojo surovo raznaročovalno politiko zanesel celo v goriško deželno gluhenemnico. Kier je slovenski jezik popoloma odpravil in ga nadomestil z italijsčino. Goriška gluhenemnica se je v znatni meri zdala tudi s slovenskim denarjem. Sedaj hočejo slovenske gluhenemne sirote udariti poleg naravne še z drugo gluhenemnostjo: saj ko se ti revezijo iz italijske gluhenemnice vrnejo k svojem, iih ne bodo razumeli, kakor ti ne bodo razumeli nih. Tako početje je pač nečloveško, nezasišljano. Ideja, ki rodi take sadove, je v sebi gnila in bo sramotno pradila. Sicer je goriški podprek na osebni protest posl. Ščeka in dr. Besednjaka oblijubil, da se bo zavezal za to, da se v gluhenemnicu upostavi prejšnje stanje. A kolikor poznamo fašizem, bo vnebovijoče nasilje nad dušo gluhenemnih sirot ostalo v veljavni, dokler višje sile ne strofizma samega.

Avtomobilска zveza Gorica—Čepovan se je otvorila te dni. Odhod iz Čepovana ob 7. uru zjutraj, odhod iz Gorice ob 2. uru popoldne.

Preprečen požar. V Gorah in Kriju je v noči med 7. in 8. decembrom zlobna roka hotela zazgati hišo kmeta Ant. Vončina, Jelični vrh 73. Gospodar je slišal zunaj neko čudno praskanje, je vstal in šel pogledati pred hišo, kaj je. Videl je, da je hiša zažgana na treh mestih. Sklical je brž domače, ki so ogenj pogasili.

Previčnost je naša najboljša zavarovalnina proti neumnosti in vsem nevarnostim. Kdo ima to polico jo naj hrani, da jo ne izgubi.

VSEM NAROČNIKOM

naznanjam, da naj se zglaže pri naših lokalnih zastopnikih, kateri še niso dobili našega letega stenskega Koledaria za leto 1923. Vsi naši lokalni zastopniki imajo v zalogi naše Koledarie in od njega ga dobiti brezplačno, ko ponovite naročnino za naše liste. Za nenaročnike pa stane Koledar 25c. Stenske Koledarie, pošiljamo tudj v stare krai in stane s poštino vred 30 centov.

Upravnštvo Edinosti.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom, prijateljem in dobrotnikom po državi Wisconsin naznanjam, da jih bo te dni obiskal naš postovalni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v vzvezi z našimi listi E-nost. Ave Maria in Glasnik.

Vsem naročnikom, prijateljem in dobrotnikom ga vajtople neprisnočamo in prosimo vse prav prisreno, da mu grejo v vseh ozirih na roke pri razširjenju in agitaciji za katoliški tisk. Vsem, ki mu bodo izkazali božanski žekoršnokoli naklonjenost se najprisrčneje zahvaljujemo že v naprej.

Tiskovna družba Edinost.

FARMA NAPRODAJ!

Proda se iz proste roke lepo urejena farma. Farma obsegata 80 akrov zemlje. 60 akrov je obrane zemlje in 20 akrov lepega gozda (bukova in maple drva). Dobro poslopje. Od publicne šole je oddaljena tri četrt milje, od katoliške šole štiri milje in pol od sirarne "Cheese factory" eno milje in pol, 16 mili do mesta Marinette, ki šteje 14 tisoč prebivalcev.

Za ceno in boli natančna pojasnila se oglasite pismeno ali osebno na navedeni naslov:

GEORGE SAGADIN,
R. I.,
POUND, WIS.

Največja Slovenska Banka

v Ameriki je v Clevelandu, O. kajti v dobrih dveh letih svojega obstanka izkazuje nad-

DVA MILIJONA DOLARJEV PREMOŽENJA.

Malo je bank v Ameriki, katerih rast bi bila povprečno po milijon dolarjev na leto.

POPOLNA VARNOST VLOŽENEGA DENARJA

je poglaviti vzrok, da je postala naša Slovenska banka v tako kratkem času največji denarni zavod nove domovine. In kar je glavno: ustanovili so jo naši ljudje z našim denarjem. Vodstvo in vsa uprava je zopet v rokah naših ljudi.

POPOLNO NADZORSTVO VSEGA VLOŽENEGA DENARJA

nad našo banko ima država, potem posebni izvedenci in pa bančni direktorji, ki sestoji iz enaindvajsetih članov direktorija in šestih svetovalcev. Med njimi najdete sama naša imena, poznane in zaupanje vredne može. Zato nalagajo v tem domačem denarnem zavodu naše

JEDNOTE, ZVEZE IN POSAME ZNIKI

iz vseh krajev naše nove domovine. Med vložniki je država sama, County, šole, knjižnice, mesta itd. Pomnite, da naša banka obrestuje vse vloge po

4% OD DNEVA VLOGE DO DNEVA DVIGA.

Denar prinesite lahko osebno, če stanujete v bližini, ali pa pa pošljite po pošti in sicer z money ordrom, draftom ali čekom. Z obratno pošto prejmete hranilno knjižico, na katero zopet lahko dvignete svoj denar, kadar ga rabite.

POŠILJA DENAR NA VSE STRANI SVETA

in sicer po dnevnom kurzu, kakor je denar na svetovnem trgu, tako ga dobite vi. V zvezi je z najboljšimi denarnimi zavodi starega kraja in garantira vsako pošiljatev z vsem svojim premoženjem.

NAJBOLJŠE IN NAJVARNEJŠE

je vselej tam, kjer je naše. Ako zaupate denar naši Slovenski Banki, potem ste lahko brez vse skrbi zanj. Obrnite se osebno ali pa pišite na

THE NORTH AMERICAN BANKING & SAVING CO.

ST. CLAIR & 62nd ST.

CLEVELAND, O.

JOHN GRDINA.

Clevelandška Metropolita Slovenske žaluje, dolga leta ne bo pozabila dni v katerih je ali se je poslavljala od svojega ljubljenca John Grdinata.

Cučna so pota, Gospodova za one, kateri skušajo po veri živeti in delovati z upanjem za večno in posmrtno življenje, že tuje kaj se spreminja njih trpljenje v rajsko veselje, niti smrt ni več strašna za nje, to je Slovenski narod v Clevelandu do dna svinje duše spoznal pri svojem ljubljenemu John Grdinatu.

John Grdina, kateri je dobil od Boga to milost, da je umrl take dneve letnih časov (praznikov) ni bil več narodu mladič,

pač pa najljubeznejši prijatelj, oče, in ženin, ako je John Grdina keda premislioval, kateri čas bi on najraje umrl, ako umreli mora; bi on rekel "Gospod Bog, naj umrjem takrat ko bodo prazniki in imajo ljudje čas in priliko da me obiščejo in zame pomolijo, in pisec teh vrstic je v srce prepričan, da je John to milost od Boga prejel, kajti tuje vse dramatično, kar se je ob njegovih rakvih dogajalo, kaj se je v srčih vsega Slovenskega naroda obujalo ob njegovih rakvih časih celih 5 dni, kjer je smehljiva odgovarjal hvaležne ljubezeni,

John Grdina je umrl v četrtek zjutraj 28. dec. takoj je bil sklep storien, da pogreb bi bil nepočlen, ako bi se vrnil pred nečelo za katero je sledilo Novo leto, toraj je bil pogreb odločen na torek 2. Januarja, na prvo nekateri menili, da bo to predrago za družino in trgovino in vse drugo pozneje pa so bili vsi silno hvaležni, da se pogreb ni vrnil poprej.

John Grdina je umrl v četrtek zjutraj 28. dec. takoj je bil sklep storien, da pogreb bi bil nepočlen, ako bi se vrnil pred nečelo za katero je sledilo Novo leto, toraj je bil pogreb odločen na torek 2. Januarja, na prvo nekateri menili, da bo to predrago za družino in trgovino in vse drugo pozneje pa so bili vsi silno hvaležni, da se pogreb ni vrnil poprej.

Kakor se živi, tako se umre" John je živel s prijatelji in zavestmi, kjer je zato jih je tudi imel, živel je kot živi katoličan in zato je umrl kot mučenik in vendar sladko kot bi zaspal, delal je dobra dela in to so oni, ki so ga poznali sami izpričevali in sedaj občudovali s solzami sočutja do groba.

Za pogreb se je dvigala cela naselbina:

Kakor je bil dan njegove smrti najprijetnejši, tako je bil dan njegovega pokopa nailepši, lepo

(Dalej na 4. strani.)

Januarska RAZPRODAJA!

CENJENEMU SLOVENSKEMU občinstvu v Chicago in okolici nazznam, da sem te dni otvoril veliko JANUARSKO RAZPRODAJO na kateri bom razprodal vso svojo letno zalogu najboljših vsakovrstnih črevlj, za može, žene, dekleta in fante, kakor tudi za otroke po nenavadno znižani ceni.

SEDAJ JE URA, DA PRIDETE PO OBULAVO IN SI GA NABAVITE SKORO ZA POLOVIČNO CENO!

NE PREZRITE TE PRILIKE! NE POZABITE TEGA ČASA!

Tu navedemo samo nekoliko cen:

\$5.85

Moške močne praznične črevlje ki so veljale do sedaj \$7.50.

SEDAJ SAMO:

\$4.95

Druge vrste moške črevlje različne velikosti in mode, ki so veljale dosedaj \$6.00.

SEDAJ SAMO:

\$3.35

Izborne črevlje vsakovrstnega tipa in mode, ki so veljale \$4.50.

STANEJO SEDAJ:

\$3.35

Zenske močne in trpežne črevlje, raznih vrst in mode, ki so veljale \$5.00.

SEDAJ SAMO:

\$1.95

Fine črevlje za mlajše dekleta, ki so veljale \$3.00.

SEDAJ SAMO:

\$1.45

Črevlje za šolarje in manjše otroke, ki so stale prej \$2.50.

SEDAJ SAMO:

Slipperje vsake vrste in tipa prodajam tekom te razprodaje skor za polovično ceno, kakor smo jih prej.

Otroške črevlje velikost od 3 in pol do 8, ki so stale prej od \$1.35 do \$1.50 jih prodajam sedaj po: 95c.

ZAPOMNITE SI TO LE: DA VI POTREBUJETE OBULAVO JAZ PA DENAR IN TUDI TO, DA TA RAZPRODAJA, KI VAM NUDI TAKE IZVANREDNE UGODNOSTI ZA NABAVO OBULAVA BO TRAJALA SAMO PARTEDNOV. PRIDITE TAKOJ, DA BOSTE DOBILI POVOLJNO OBULAVO! VSAKO OBULAVO, KI GA PRODAM GARANTIRAM!

JOSEPH PERKO

TRGOVEC S ČREVLJI

2101 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

ZADNJA PRAVDA

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

IX.

Črni gozdovi nad Klenčim so raj klenških otrok. Komaj se pripode iz šole, že popade vsak svoj lonček ali vrček in teče v gozd. Spomladi po jagode in borovnice, poleti po maline in rožnice, jeseni po žir in po jurčke. Iz navade se kličejo z jaskačnimi glaski: "Vojtooooo! Kam pa gre?" — "V hostoooooo," očgovarja Vojteh že prav pod gozdom. "Počakaj, gremo s teboj!" In v diru se podi otroška družinica po pešpoti gori v šum. Gozd jim nudi tisoč radosti in presenečenj, tisoč priložnosti, da pokažejo svoj pogum, svojo moč in prebrisanost. V borovih vršičih srše razdrapana vranja gnezda; mlade veverice moreš tod izslečiti, ptičkam zanjke nastaviti, gada ujameš v precep, najkrasnejših pavlinčkov in metuljev in žuželk naloviš gospodu učitelju.

Ljubezen do gozda raste z malimi in tudi odrasle vleče in vabi gozd. Res je, nikdar ne gredo tja kar tako za zabavo ali našlado; vsaj bičevnik si urejejo, nastrijojo smole za rane, natragajo omel za mušji lep. S praznimi rokami se nihče ne vrača iz gozda. Gozd jih živi vse; če jim gre najbolj trda, sekajo drevje, lupijo, žagajo in izvažajo, na dnino hodijo v gozd, pobirajo drače, iščejo suhljadi, žanjejo travo in grabijo streljo. Zato vsi ljubimo gozd kot svoje skladische, svojo shrambo. — Ljubimo ga kakor očeta, brata svojega, kakor svoje dete.

Rod za rodom se vrsti v gozdu, rođ za rodom tudi v trgu; a ljubezen do šume raste in se deduje.

O šume, temne šume naše! Hamburškim ladjedelnicam in pribramskim rovom dajete svoja mogočna debla. Brzozavne, telefonske in hmeljeve drogove izbirajo iz vaših vrst. Prage na železnici, vozove in sani, domove in staje, pohištvo, škatljice in zaboje, rakve in zibelke, vse daje temni, tiki, resni gozd. Ročne vodne in parne žage škripljejo v njegovem osrčju, žrejo njegove otroke, toda on more v navadnih, mirnih razmerah vzrojiti nov naraščaj za padle junake . . . Les njegov ni več les, papir je in celuloza po tovarnah in razvažajo ga v širni daljni svet; njegova cena raste iz dne v dan.

Trgovci prihajajo od daleč in pregledujejo gozdove, najprej grščinske in potem kmetiške.

"Čigav je ta krasni gozd?" vprašajo gozdarja, ki jih vodi po gozdnem bledišču.

Dolžnost Slovencev v Chicago

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in splah vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRL CO.
JOHN ČERNOVICH, lastnik.
255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.
Telephone: Yards 5893.

POZOR!

Ali ste že kdaj kadili naravne "HAVANA CIGARE"? Če jih še niste poizkusite jih! Boljših cigar na svetu ni!

NATURAL CIGAR COMPANY
Izdeleni
NARAVNIH HAVANSKIH CIGAR
1716 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 6558.

Prodajamo na debelo in drobno! Se priporočamo vsem slovenskim trgovcem, gostilničarjem in slavnim društvam, da si naročete cigare od nas, kadar jih potrebujete!

DOMAČE PIVO!

Si naredite lahko po svojem okusu, ako kupite pri NAS:

"HMELJ IN MALT"

Zraven damo navodilo, kako zvariti dobro domače PIVO!

Prodajamo Malt in Hmelj na debelo in drobno.

MAL—TEEN—MALT—EXTRACT CO.

Jos. Bielak, lastnik

1949 W. 21st Street, CHICAGO, ILL.

"To je Porazilov gozd, dva brata sta gospodarja, vsak polga imata."

"Ali bi neki prodala?"

"Ne vem, toda dvomim: povprašam in vam sporočim," objublja gozdar.

"Adam, bi li ne prodal kakega drevesca v gozdu?" se nastavi gozdar namenoma gospodarju.

Mogoče ljubi Adam svoj gozd bolj kakor Dodla svoje lase. Ponosen je in z radostjo gleda nanj kakor na dedčino po očetu. "Dam si rajši prst odščipniti, kakor brez potrebe drevo posekat." je pravil vedno rajni oče in Adam se arži tega. Pobira le drače in suhljad za kurivo in skodele, sicer pa ni veje!

"Misliš, če sem reven in potreben, da prodam gozdz?" je odgovoril Adam, odgovoril prezirljivo, kakor da se čudi gozdarjevi smelosti.

"Nununu," ga je miril gozdar, "kaj mora biti takoj ogenj v strehi? Daj si dopovedati. Tvoj gozd je prezrel, škodo imaš in ne dobiceš, drevje trohni v jedru; skrajni čas je, da začneš sekati." Zapeljivo kakor skušnjavec govori gozdar. Toda Adam stoji kakor skala. "Ne, gozda ne prodam!"

"Kdo pa pravi, da ga prodaj, — kdo bi tudi kaj takega storil! Gozd, zemljo obdrži, samo debla prodaj, denarja dobiš kot črepinj, vrhone in vejeje proda na dražbi, parobki in korenine ti bodo vrgli kuriva za devet zim! Gozd zasadiš znova in preden boš vedel, ti bo zelenela hosta na seči."

Ne, Adam noče prodati, naj mu o tem niti ne črhne več; mir naj mu da in naj ga ne draži zastonj. — In gozdar odhaja, ne da bi kaj opravil.

Toda znova preži. Tokrat preži na Martina. Tudi njemu govori na srečo, ga zapeljuje in pregovarja. Tudi Martin se izmize, ne obljublja ničesar, pa tudi ne odreka. "Pomenim se z Manco," pravi končno, da bi se že znebil gozdarja, ki se ga drži kot klop. Ne dela tega gozdar zastonj; lepo nagrado mu je obljubil lesni trgovec.

To je res! Denarja je treba Martinu kot soli. Menica mu je zapadla in posojilnica noče več čakati. Grozi mu s prodajo posestva — prav mogoče, da si izberejo ravno gozd in ga prodajo. Tuči Manca opaža z bolestjo, kako se listi obračajo. Slabše, dosti slabše jim gre z gospodarstvom kakor Adamovim. "Teh je kot jurček po dežju, če se lotijo dela, je v trenutku gotovo. — Mi pa moramo za vsako delo najemati. Fant študira in ti se povrhu še po gostilnah valjaš," je godrnjala Manca.

(Dalej sledi.)

EMIL KISS BANKIR

133 SECOND AVENUE NEW YORK, CITY.

PRODAJA

PREP A I D S

(vnaprej plačane karte)

za dobivanje potnikov iz kraja preko

V S E H L I N I J

Šifkarta (z železnico) velja od

ZAGREBA — — NEW YORKA

\$105. — in \$8. za davek.

Pišite za nadaljnje pojasnila

EMIL KISS BANKIR

133 SECOND AVENUE NEW YORK, CITY.

Pošilja denar v stari kraj!

JAZ PLAČAM 4% NA ULOGE!

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slovene družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslužite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na slovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejsa slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo licno in točno. Vsem slovenskim č. gg. duhovnikom, cenjenim društvam, trgovcem in posameznikom, se najtopljeje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujete, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Najsni bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. 'EDINOST'

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

jasno jutro, malo hladno, vendar orav primerni je dalo zopet priliko ljudem še enkrat pozdraviti ljubljenega Johna, društva priatelji, od blizu in daleč so zakrili vsa pota, iz hiše v cerkev je bil sprevod peš, saj so se komaj vsi razprostili, cerkev pa je bila natlačena, kakor ob večih praznikih. Duhovnikov je bilo 7 (in dijak, kateri ima postati duhovnik) — Virantov iz Lorena — zadušnico jebral Rev. B. J. Ponikvar, assistenta stareja Rev. Jos. Skr. in A. A. Bombach, govor ob krsti Rev. J. J. Oman, truplo iz hiše in na pokopališče spremljal Rev. Miklavčič, navzoča sta bila tudi gospoda Rev. M. G. Domladovac in Rev. Milan Hranilovič, župnika sosednih Hrvatskih župnij, po opravilu na pokopališču mu je v slovo še Rev. Miklavčič spregovoril par besedi in na to se vrnila žalostna srca gore Calvarije in pustila njege ostatec med onimi, kateri že čakajo sodnega dneva, zastave in društveni bratje, sorodniki in priatelji, vsi so ga moralni pustiti tam med drugimi bratci, da sirašno ima on sijaj prostora na pokopališču, je bilo vendar le tužno vrniti se brez nje na dom, v duhu pa bodo srca še uhajala tie ki njemu vsaki dan, saj ima ravno on tudi tam mnogo sosedov in prijateljev in takoj bodo romali tia tudi še nadalje slednji dan.

Da pa pride za dobrim življenjem srečna smrt, moramo pa še pogledati malo nazaj v življenje mladih let tega odločnega pionirja. John, rojen sin revnih staršev a drugače krščanskih src in pridnih rok je bil prvi izmed družine, starši so mu ucepili v srce sad žive vere in ljubnosti do Boga, dela in naroda, dali so ga izučiti rokodelstva. John je vse napoldopneje izvršil, vedno načinjen do staršev v največjemu spoštovanju je postal kmalu mojster na svojo roko, potem ko je obhodil kakor vandrovec prece po deželi se je oženil, postal družinski oče, ali on je ostal zvest in pokoren otrok svojim staršem, bil jih je ne samo otrok, pač pa tudi oče in pravi tolažnik, starejši ko so bili boli so ga ljubili in tako on, še ko je moral radi svoje naraščajoče družine po svetu za boljšo hodočnost je ostal zvest pomočnik starši, tudi ko so že legli v grob je dobr John se jih spominal vedno je besedo in solzami v očeh, vedno je kazal srčno ljubezen do staršev, to so dejstva, katera so njemu pripravila tako sladko in veselo smrt.

Kar je bil John za starše, to je bil on tudi za druge, s katerimi je občeval, društva so bila niemu vse kar je v Ameriki bilo zani nadragocenje, kdor je bil njegov priatelj je moral v društvo, za denar ni bilo vprašanje, on je zanj plačal, on ga je upisal in leta zanj plačeval, on je bil istih vedno uradnik in plačnik, in ob njegovih rakivih stolih tam sedem društvenih zastav je ga in porecimo:

Vse si prav storil, mnogim si domagal, žalega nikomur storil, vse za prijatelje si storil, velike muke bolezni si pretrpel, sedaj pa počivai naš dragi brat.

v znak, da je on ves čas nekatera že 32 let plačeval in drugače podpiral kjer so potrebi bolnički dobivali svojo podporo. Količko je on s tem storil dobrega rojakom katere je spravil v društvo, saj je več društev sam ustanovil, ni torej čudno, da mu ob rakvi njegovega slovesa sedaj hvaležni priznavajo.

Kar je bil pri društva, to je bil tudi pri delu, pri zasluzku, ko je sam dobil delo in krediti v fini tovari (klobučarni), ie tam on spravil in finemu delu prve Slovence, kateri ne bi nikdar drugače tiekaj zašli, in koliko jih je od prvih dni do danes tam delajo in jih dela po zasluzenju njega, kateri je ljubil druge toliko, kakor samega sebe, stotinice je onih, kateri morajo to resno priznati.

John je bil prvi kažipot nam drugim v Ameriko, ne rečem, da niso nekateri še pred njim sem trišli, ali rečem to, da so še po njem začeli drugi prihajati, ker on je bil že v starci domovini kot tak poznan, in marsikateri je rekel: "bom videl, kaj bo Janez Grdinov pisal in poročal iz Amerike" in ko je bil Janez dober in priden so ga mnogi zaradiči, tako naše župnije (cerkve). John je bil prvak za verske stvari, naj stane kar hoče, Cerkev je morala biti, v Cerkvi cerkvene netje in vse kakor domov in domovini on je že preskel, ako niso bili rojaci s tem zadovoljni jih je on sam navdušil, in zato ob njegovem zadnjem slovesu tudi on prejema zasluženo plačilo, kar ga mu nadred in duhovščina dati zamore.

Zeno besedil: John je bil v mladosti zvest in priden otrok staršev in to se do začnega, potem je bil najbolj družinski oče, ki danes zapušča vzorodružino za vzgled, bil mož kot steber za vero in katoliška društva, z rojakom pa je delil jednako kos kruha ali čašo vinca, niemu je bil vsak brat, zato se ni čuditi, da je bil njegov slovensko sočustvovan, in da je njevo ime tako vsakenku pri srcu.

Iz njegovih del imamo vsi mnogo zajemil, mladi kakor starši, oni, kateri so ohranili vero, kakor oni, ki o veri ne marajo slišati. John je bil veren mož, on je mnogokrat rekel: "Jaz za trdno pričakujem plačilo od Božja!"

John je legal k počitku, mi ne bi pustili v grob, da se nismo tolazili tem, da gre po plačilo in da se po dolgem trpljenju izpočije, saj dela njeve bodo bilo živelna med nami in nas bodrila, za njim moramo tudi mi prej ali slej, spominjam se ga in porecimo:

Vse si prav storil, mnogim si domagal, žalega nikomur storil, vse za prijatelje si storil, velike muke bolezni si pretrpel, sedaj pa počivai naš dragi brat.

A. G.

SLOVEČI UMETNIŠKI

FOTOGRAFIST

Nemecek

1439 West 22nd Street.